

Tapiolan päiväkodin

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2022-2023

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisälllys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA.....	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki.....	5
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET.....	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET.....	7
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi	7
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta.....	8
Leikki.....	9
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS.....	10
Varhaiskasvatuksen arvoperusta.....	11
TIIMISOPIMUS	15
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa	17
Leikki.....	18
Pedagoginen dokumentointi	19
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys	20
Arviointi	21
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen.....	22
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	28
AJATTELU JA OPPIMINEN	28
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU	28
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT	28
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN.....	28

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

”Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

Päiväkodissamme otetaan harjoittelijoita sekä opiskelijoita vastaan mieluisasti monista eri oppilaitoksista sekä heidän ohjaamiseensa sekä perehdyttämiseen käytetään aikaa. Opiskelijoiden ohjaamista varten on saatavilla koulutuksia, joihin työntekijöitämme kannustetaan osallistumaan. Myös työpaikkoja tarjotaan päiväkodissamme mieluisasti. Opiskelijoille sekä harjoittelijoille haluamme toiminnallamme herättää kiinnostuksen hakeutua töihin päiväkotiiimme sekä Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen piiriin. Päiväkotimme henkilöstö toimiikin opiskelijoille sekä harjoittelijoille varhaiskasvattajan työntekemisen mallina, joka kannustaa hakeutumaan varhaiskasvatuksen hoito-, kasvatus- ja opetusalan työtehtäviin.

Aukiolojamme venytetään tarvittaessa kysynnän mukaan. Myös hakuajoissa joustetaan parhaimman mukaan. Päiväkotimme yksi toimintaperusteista on yhteistyön tekeminen koko päiväkodin voimin, jolloin myös jousto toiminnassamme on mahdollista.

Päiväkodissamme toteutamme varhaiskasvatussuunnitelmaan laadittua pedagogista toimintaa. Sitoudumme asiakaslähtöiseen varhaiskasvatukseen niin, että lapset sekä heidän vanhempansa saavat mahdollisuuden vaikuttaa varhaiskasvatustoiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin sekä kehittämiseen. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan laaditut tavoitteet pohjautuvat lapsen yksilöllisiin vahvuuksiin, mielenkiinnonkohteisiin sekä vanhempien näkökulmiin.

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

”Käytämme resurssijamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävästi.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa?:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

Päiväkodissamme tehdään mahdollisimman useita retkiä kaupunkiympäristössä sekä luonnossa kaikkina vuoden aikoina. Lasten kanssa opimme yhdessä tutkimalla sekä havainnoimalla. Kaupunkiympäristössä kävellään liikenteessä sekä vieraillaan puistoalueilla sekä leikkikentillä. Opetamme lapsille liikenneturvallisuuden sekä muiden ihmisten huomioon ottamisen tärkeyden. Luontoretkillä puolestaan ohjaamme lapsia kunnioittamaan luontoa sekä siellä olevien eläinten elinympäristöä. Emme roskaa emmekä melua vaan rauhoitumme nauttimaan luonnonantimista.

Päiväkodissamme keskustellaan kierrättämisestä sekä sen tärkeydestä. Opettelemme lasten kanssa jätteiden lajittelua sekä energian säästämistä. Lapset tyhjentävät lautasensa itse tai avustuksen kanssa biojättesäiliöön sekä paperijätteen niille tarkoitettuun roskakoriin. Tämän lisäksi lapsia ohjataan pyytämään tai ottamaan sen verran ruokaa kuin jaksaa syödä vähentääksemme ruokahävikkiä. Yksikköömme on suunnitteilla joko koko päiväkodin yhteinen tai ryhmäkohtainen kierrätyspiste, jossa lapset pääsisivät harjoittelemaan myös muiden kuin bio- sekä paperijätteen kierrätystä sekä lajittelua.

Kierrätys- sekä luonnonmateriaalia hyödynnetään toiminnassa mahdollisimman monipuolisesti. Esimerkiksi askartelussa pyrimme käyttämään paljon edellä mainittuja materiaaleja. Päiväkodissamme opetetaan pitämään välineistä sekä leluista hyvää huolta. Suosimme kestäviä materiaaleja sekä uusiokäytön mahdollisuutta. Korjaamme muun muassa kirjoja tai muita välineitä.

Käymme kirjastossa säännöllisesti sekä pidämme toiminnassamme lastenkirjallisuutta tärkeänä. Lasten kanssa luetaan satuja yhdessä sekä yksin, päiväunilla sekä vapaan leikin lomassa. Myös lukupiiri on otettu käyttöön päiväkodin isompien lasten toiminnassa, jossa myös lapset pääsevät kertojan rooliin. Kirjastossa lapset saavat itse valita mieluisia kirjoja, jolloin osallisuus otetaan huomioon.

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet
<p>Päiväkodin ilmapiiri on lämmin ja hyväksyvä.</p> <p>Lapset vastaanotetaan ja hyvästellään päivittäin henkilökohtaisesti.</p> <p>Huoltajat kokevat saavansa hyvin päivittäisiä kuulumisia päivän kulusta.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Jokainen lapsi vastaanotetaan ja luovutetaan kiireettömästi ja vaihdetaan päivän kuulumiset. Syliä ja turvaa on aina tarjolla. Pyritään pitämään ilmapiiri aina lämpimänä, kiireettömänä ja huomioidaan jokaisen lapset yksilölliset tarpeet.</p>
<p>Arviointi</p>

Yksikkömme kehittämiskohteet
<p>Huoltajien mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan.</p> <p>Huoltajille täytyy välittyä, että lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja mielipiteet otetaan huomioon lapsen ryhmän toiminnassa.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Keskustelemme huoltajien kanssa päivittäin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Huomioimme näissä keskusteluissa esiin tuodut toiveet ja huomiot toiminnassamme. Kannustamme huoltajia kertomaan omia toiveitaan siitä, kuinka he haluaisivat vaikuttaa toimintaamme. Välitämme monipuolisesti tietoa huoltajille siitä, kuinka olemme ottaneet huomioon lasten toiveet, kiinnostukset ja mielipiteet (mm. Google Drive kansiot, toivesei-nät, WhatsApp viestit). Mahdollistamme tilanteita, joissa huoltajien ääni tulee kuuluviin, järjestämme van-hempainiltoja, teemme kyselyitä ja kutsumme huoltajia mukaan toimintaamme.</p>
<p>Arviointi</p>

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi

- Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?
- Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Jokaisella ryhmällä on käytössä Whatsapp-vastaanottajalistat, joiden kautta huoltajia tiedotetaan ryhmien toiminnasta. Whatsappin kautta vanhemmat voivat myös esittää toiveita. Jokaisessa ryhmässä on toivetaulut, joihin on pyydetty huoltajien toiveita ryhmän toiminnasta. Erilaisten verkkokyselyjen avulla teemme kyselyjä toiminnastamme ja huoltajien toiveista.

Teemme konkreettisesti näkyviin huoltajien toiveet, ajatukset ja mielipiteet, jotta he huomaavat, että heidän osallisuus vaikuttaa toimintaamme.

Otamme huoltajat mukaan suunnittelemaan erilaisia tapahtumia ja kysymme heidän mielipiteitään järjestämisen suhteen.

Arviointi

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten kiusaamista ehkäistään? - Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia? - Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteesta informoidaan huoltajia?
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Toiminnassamme keskitymme kiusaamisen ennaltaehkäisyyn. Opettelemme lasten kanssa tunnetaitoja, puutumme ristiriitoihin välittömästi ja keskustelemme hyvistä kaveritaidoista. Aikuiset ovat läsnä ja osallistuvat sekä seuraavat lasten leikkejä, jolloin erimielisyyksiin ja epätasa-arvoiseen käytökseen pystytään puuttumaan välittömästi. Keskustelemme lasten kanssa ristiriitatilanteista, pohdimme yhdessä hyviä kaveritaitoja sekä sitä, mikä on oikea tapa toimia. Rohkaisemme lapsia kertomaan aikuisille välittömästi, jos he huomaavat tai kokevat toisia tai itseään syrjivää toimintaa. Ennaltaehkäisevää tukea kiusaamisen ehkäisyyn henkilöstömme saa myös varhaiskasvatuksen erityisopettajalta.</p> <p>Henkilökunta seuraa lasten välisiä ystävyyssuhteita ja niissä kehittyviä vuorovaikutteisia toiminnantilanteita, joista tehdään pedagogista dokumentointia. Havainnoista keskustellaan tiimeissä. Henkilökunnan jatkuva arviointi on erittäin merkittävää lapsille haastavien vuorovaikutustilanteiden ja niissä esiintyvien ristiriitatilanteiden ennaltaehkäisemisessä. Haastavien tilanteiden kehittyessä mietimme yhdessä huoltajien ja tarvittaessa eri tukitoimijoiden kanssa, kuinka häiritsevään käyttäytymiseen tai kiusaamiseen puututaan ja kuinka niitä ennaltaehkäistään. Ryhmissä seurataan ja reagoidaan siihen, että ovatko suunnitellut ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja menettelytavat auttaneet lasten välisiin ristiriitoihin ja mahdollisten kiusaamistilanteiden vähenemiseen tai ilmenemismuotoihin.</p> <p>Mikäli havaitsemme kiusaamista päiväkodissamme, puutumme siihen välittömästi. Mikäli lapsi kokee tulevana kiusatuksi tai päivätoiminnan aikana hän on kokenut mielipahaa lasten välisissä vuorovaikutustilanteissa, kerromme välittömästi näistä tapahtumista lapsen huoltajille. Kiusaamistapahtumista tai toista lasta häiritsevistä käyttäytymisistä informoidaan myös välittömästi huoltajia, joiden lapsi on ollut aloitteellinen näiden tilanteiden kehittämisessä. Puheeksi ottaminen on erittäin merkityksellistä, jotta voimme auttaa yhdessä huoltajien kanssa heidän lastaan opettelemaan ja oppimaan omien tunteiden säätelyä ja toisten tunteiden tunnistamista sekä toista kohtaan oikeudenmukaista ja hyvää käyttäytymistä kaikkina yhdessäolon hetkinä. Kiusaamistilanteet tuodaan myös koko ryhmässä ilmi, kaikkien ryhmän lasten vanhemmille kerrotaan nimettömästi, jos kiusaamista esiintyy ryhmässä. Kaikkien ryhmän lasten kanssa käsitellään kiusaamistilannetta ikätason mukaisesti hyödyntäen esimerkiksi draamakasvatusta.</p> <p>Mikäli häiriökäyttäytyminen tai kiusaamistilanne johtaa toisen lapsen terveyttä uhkaavaan tai vaarantavaan tilanteeseen tai tapaturmaan, tapahtumasta tehdään Kajaanin kaupungin ohjeistuksen mukainen ilmoitus (Granite-läheltä piti ilmoitus, tapaturmailmoitus).</p>
<p>Arviointi</p>

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Leikki <ul style="list-style-type: none">
- Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion huomioiminen leikissä, aikuisten rooli
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Annamme lapsille leikkirauhan, emme keskeytä leikkiä turhaan, vaan mahdollistamme toiminnassamme ja päiväjärjestyksellä pitkäkestoisen leikin. Ennakoimme leikin lopettamista etukäteen, jotta lapsilla on mahdollisuus lopetella leikki rauhassa. Meillä on ryhmissä jatkotiloja käytettävänä, jotka mahdollistavat leikkirauhan.</p> <p>Leluja vaihdellaan lasten mielenkiinnon mukaan, voimme hakea lainaan leluja myös toisista ryhmistä. Lasten toiveet ja mielipiteet huomioidaan lelujen, leikkien, leikkipaikkojen ja leikkikavereiden osalta.</p> <p>Aikuiset ovat mukana leikissä ja rikastuttavat leikkiä tai seuraavat ja havainnoivat lasten leikkiä. Aikuiset tarjoavat ideoita leikkeihin ja kehittävät leikkiä eteenpäin yhdessä lasten kanssa. Aikuisen tehtävä on huolehtia siitä, että jokaisella lapsella on halutessaan leikkikaveri. Aikuiset auttavat mukaan leikkiin ja ohjaavat yhteisleikkien pariin sellaisia lapsia, jotka siihen vielä ohjausta tarvitsevat.</p>
Arviointi

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Kiinnitämme huomiota siihen, että päiväkodissamme on turvallista jokaisella. Aikuiset ovat läsnä ja saatavilla, syyliä tarjotaan, lohdutetaan ja iloitaan yhdessä lasten kanssa. Turvallisuutta luovat myös tutut aikuiset ja tutut rutiinit, pyrimme siihen, että sijaisia ei olisi useita yhdessä ryhmässä, vaan tarpeen mukaan liikuttelemme päiväkodin henkilöstöä ryhmien välillä.

Lapsia kuullaan, heidän kanssaan keskustellaan, kysellään, tervehditään, huomioidaan ja osoitetaan välittämistä. Lapset saavat osallistua ikä tasonsa mukaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Kuuntelemme lasta ja arvostamme hänen tunteitaan, kokemuksiaan ja toiveitaan niin, että psyykinen läsnäolomme lapselle luo lasta ja lapsuutta kunnioittavan ilmapiirin jokaiseen uuteen aamuun ja alkavaan päivään. Päiväkotimme arvokkain asiakas on lapsi ja hänen perheensä! Toimimme yhteistyössä lapsen huoltajien sekä lasta ja perhettä tukevien, moniammatillisten toimijoiden kanssa.

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Kunnioitamme lasta ja hänen perhettään. Kohtelemme lasta oikeudenmukaisesti ja otamme huomioon lapsen huoltajien arvoperustan ihmisenä kasvamisesta. Päiväkodissamme kunnioitetaan elämää ja turvallisen elämisen mahdollisuutta!

Lasten kanssa keskustellaan arvoista ja totuuden mukaisesti - mikä on oikein ja mikä on totta, sekä opetellaan syy-seuraus -suhteita. Lasten kanssa mietimme yhdessä säännöt sisälle ja ulos. Kuvitamme säännöt, jotta jokainen lapsi ymmärtää, mitä säännöissä on sovittu.

Ristiriidat sovitaan ja niistä keskustellaan yhdessä. Ystävällisten tekojen taulut on käytössä, joihin saa laittaa merkin toisten huomioimisesta ja auttamisesta. Nämä taulut kannustavat toisten auttamiseen ja ystävällisyyteen sekä kohteliaisuuteen.

Kiusaamiseen puututaan välittömästi, vasussa on erillinen kohta siitä, kuinka kiusaamistilanteissa toimimme.

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Elämme tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Lapsia kuullaan ja keskustellaan heidän kanssaan. Annetaan mahdollisuus ja rohkaistaan kertomaan ja ilmaisemaan itseään eri keinoin. Jokaisella lapsella on mahdollisuus tulla kuulluksi vaikka ei olisi yhteistä kieltä esimerkiksi elekielellä, aikuisen herkällä havainnoinnilla tai kuvien avulla. Lasten onnistumisista iloitaan, jokainen saa positiivista palautetta päivittäin. Keskitymme huomaamaan hyvän.

Huolehdimme, että kukaan ei jää ulkopuolelle ja yksin, ellei niin halua. Jokainen lapsi ja aikuinen kuuluu ryhmään ja pääsee mukaan leikkeihin. Aikuiset tukevat ja auttavat mukaan pääsyssä. Aikuiset ovat aidosti läsnä ja pysähtyvät kuulemaan lapsen asiaa. Aikuiset havainnoivat leikkiä ja dokumentoivat havainnot arviointia ja toiminnan kehittämistä varten.

Nimeämme ja tunnistamme ja ilmaisemme tunteita. Tunnemittarit ovat apuna ja päivittäisessä käytössä ryhmässä. Opettelemme tunnetaitoja päivittäin arjen eri tilanteissa.

Päiväkodissamme lapsilla on oikeus omaan toimintaan, leikkiin ja yhdessä koettuun iloon turallisessa ympäristössä! Huolehdimme rauhallisuudesta, kiireettömyydestä ja keskeytyksettömyydestä.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassaamme:

Kaikilla on samanlainen ja saman arvoinen mahdollisuus vaikuttaa ja olla osallisena omassa arkipäivässään päiväkodissamme ollessaan.

Toimimme sukupuolisensitiivisesti, jokaisella lapsella tasavertainen mahdollisuus valita itselleen mieluista toimintaa. Puheessa emme korosta sukupuolia, vaan puhumme neutraalisti lapsista tai nimillä. Keskustelemme kunnioittavasti kaikista ja eri kulttuureista. Huomioimme, että on erilaisia tapoja toimia niin aikuisissa kuin lapsissa ja se on hyväksyttävää ja toivottavaa.

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden asioinnissa käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Nostamme esiin moninaisuutta ja arvostamme sitä, lapset saavat halutessaan opettaa muille omaa kieltään, tuodaan sitä esiin positiivisesti. Erilaisuus ja moninaisuus ovat osa toimintaamme. Huomioidaan ja kysellään perheiltä toiveita ja otamme ne osaksi toimintaamme.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti jne.
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojelu
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Opetetaan arvostamaan ruokaa - minkä verran lapsi haluaa ruokaa. Ruokaa itse ottamalla opettelemme valitsemaan sopivan kokoisen annoksen, jotta ruokaa ei menisi hukkaan. Lajitellaan ja kierrätetään yhdessä lasten kanssa. Säästämme vettä ja paperia käsien pesussa. Aikuiset ovat sensitiivisiä ja päivittäin harjoitellaan erilaisia perustoimintoja, kuten ruokailua, siisteystä huolehtimista, ulkoillaan, levätään ja pukeudutaan. Keskustellaan, puhutaan ja sanoitetaan tilanteita, toimintoja ja tunteita.

Teemme havainnointia lasten motorisista taidosta sekä heidän omista mieltymyksistään eri liikuntamuotoihin ja tätä tietoa hyödynnämme liikunnallista toimintaa suunniteltaessa ja sitä toteutettaessa. Ulkoliikuntaan kytkeytyy toiminnassamme myös luonnon ja ympäristöön liittyvä havainnoiminen ja tutkiminen. Toteutamme päivittäistä liikuntaa sisällä ja ulkona päiväkodin pihalla, lähiympäristössä tai kauempana metsämaastossa.

TIIMISOPIMUS

TIIMIN NIMI:

TIIMIN JÄSENET:

TIIMIN VETÄJÄ:

TIIMIN JÄSENTEN VASTUUALUEET:

TIIMIN KÄYTÄNTEET, SOPIMUKSET JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

TIIMIN KEHITTÄMISKOHTEET

Kehittämiskohde 1 + arviointi
Kehittämiskohde 2 + arviointi
Kehittämiskohde 3 + arviointi

MITEN TIIMISSÄ HUOLEHDITAAN JA YLLÄPIDETÄÄN TYÖHYVINVOINTIA

--

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytännöt ja toimintamallit

Ryhmäkäynnit tarpeen mukaan, yhdessä sopien.

Vasu-keskusteluissa mukana tarpeen mukaan.

Osallistuu pedatiimeihin ja tiimipalavereihin säännöllisesti.

Veo auttaa kehittämään toimintaamme, saamme konkreettisia vinkkejä ja keskustelemme yhdessä toiminnastamme.

Otamme tarpeen mukaan yhteyttä, jos huoli herää tai tarvitsemme apua johonkin tiettyyn asiaan.

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien leujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonnellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

Näin toimimme:

Leikki, leikkiminen, leikkimieli ja leikillisuus ovat Tapiolan päiväkodissa lapsille ja henkilökunnalle merkityksellisiä. Tapiolan päiväkodissa lapset oppivat ja ovat osallisena oman toiminnan suunnittelijana ja toteuttajina lapsille ominaisimmassa tavassa toimia, leikkijänä leikissä.

Yksikkömme päiväjärjestys mahdollistaa päivittäin lasten yhtäjaksoisen pitkän leikin toteutumisen. Leikkirakennelmat voimme säilyttää seuraavaan päivään tai koko viikon ajan mahdollisuuksien mukaan. Leluja on valittu sopiva määrä ryhmään, iän ja lasten kiinnostusten mukaan. Lelut ovat lasten saatavilla ja oppimisympäristö on rakennettu lasten kanssa. Rajaamme leikitilaa tarvittaessa, jotta jokaisella säilyy leikkirauha ja mahdollisuus rikkoutumattomaan leikkiin. Sovimme yhdessä lasten kanssa leikkisäännöt, jotka kuvitetaan kaikkien nähtäville.

Toimintaympäristöä muokataan leikkiä rikastuttavaksi ja lasten leikki-ideoita mahdollistavaksi. Havainnoimme ja dokumentoimme lasten leikkimistä, leikkitilanteita, leikin teemoja ja ystävyyssuhteita sekä vuorovaikutusta leikkitilanteissa. Varhaiskasvattajan sensitiivisyys olla läsnä, osallisena, ohjaavana ja turvallisena aikuisena lasten leikkitilanteissa on merkityksellistä lasten hyvinvoinnin kannalta. Aikuisen läsnäolo on oleellista ja mallittaminen tärkeää etenkin pienten lasten ryhmässä, mutta myös isommilla, kun harjoitellaan leikkitaitoja. Aikuinen rikastuttaa ja mahdollistaa leikkiä.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsen kohtaamisessa pysähdymme kuuntelemaan, mitä kerrottavaa lapsella on ja havainnoimme lasten leikkejä. Havaintojen pohjalta saamme aineksia toiminnan suunnitteluun. Lapsen ajatusten ja toiveiden huomioiminen on lasta kannustavaa ja tukevaa. Lapselle annamme mahdollisuuden olla osallisena ja osallistuminen tapahtuu lapsen ehdoin. Aikuinen tukee lapsen osallisuutta leikkitaitoja ohjaten sekä vahvistaen leikkitilanteissa lapsen kehittyviä vuorovaikutustaitoja. Lasten kiinnostusten mukaan leikkiä rikastutetaan lasten tuomien ehdotusten mukaan, tai tekemämme havaintojen pohjalta. Aikuiset käyttävät lasta toimintaan innostavia menetelmiä osallisuuden toteuttamisessa. Läsnäololla tuetaan osallisuutta.

Lapset ovat mukana niin oppimisympäristöjen, kuin toiminnan ja leikkien suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Mukana olo tarkoittaa aikuisten sensitiivistä, herkkää ja tarkkaa havainnointia sekä dokumentointia, keskustelemista, haastattelemista, havainnointia ja suoraan lasten ideoiden ja toiveiden toteuttamista.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Arviointisuunnitelma + arviointi

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme. Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalavereissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

Näin toimimme:

Ryhmissä on esillä toivetaulut, joihin lapset ja huoltajat saavat kirjata toiveitaan. Toiveiden toteutukset dokumentoidaan tauluihin ja lapset saavat samalla myös arvioida toteutusta.

Aikuiset havainnoivat toimintaa ja kirjaavat ylös huomioitaan. Valokuvaamme päivittäin, haastattelemme ja sadutamme lapsia ikätasoisesti säännöllisesti sekä kuuntelemme ja huomioimme erilaiset toiveet toiminnassamme.

Säännöllisesti toteutuvat tiimipalaverit mahdollistavat pedagogisen keskustelun ja dokumentoinnin arvioinnin sekä havaintojen hyödyntämisen lasten toiminnan suunnittelussa. Vasukoontilomakkeet ovat käytössä kaikissa ryhmissä. Ipadit ovat käytössä päivittäin osana dokumentoimia.

Jokaisella lapsella on käytössä Drive kansiot, joihin linkit on jaettu huoltajille, kansioihin jaamme lasten toiminnasta kuvia ja videoita.

Miten osallisuus huomioidaan?

Osallisuutta tuetaan kuunnellen ja keskustellen. Tartumme ideoihin ja uskallamme toteuttaa asioita luovasti. Kuvia, maalauksia, askarteluja, valokuvia, videoita, ääninauhotteita kuunnellaan ja katsellaan yhdessä, niistä opitaan yhdessä.

Lapset kuvaavat itse toimintaa.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Esim. Vahvuusvaris + muut positiivisen pedagogiikan materiaalit, Piki-materiaali, draama (pöytäteatteri, esitykset, käsinuket jne.), asioiden käsittely silloin kun asia on ajankohtainen, tunnemittarit, vahvuudet toiminnan keskiössä, myönteisen palautteen antaminen lapsille ja aikuisille, vahvuuksien säännöllinen läpikäynti, ystävällisten tekojen kerääminen, lapsi apuopeksi (itsetunnon ja rohkeuden vahvistaminen), Fanny-kirjat, aikuisen malli, tunteiden sanoittaminen, toiminnan ennustettavuus

Näin toimimme:

Päiväkodissämme otetaan lapsen, henkilöstön sekä perheiden toiveet, tunteet sekä odotukset tasavertaisesti huomioon. Vuorovaikutuksemme on läsnä olevaa riippumatta siitä, onko kyseessä lapsi vai aikuinen ihminen. Ymmärrämme toista ja hänen tuntemuksiaan. Tunteita on paljon erilaisia, ja niitä saa tuoda näkyville! Kaikenlaiset tunteet ovat sallittuja ilosta suruun. Tunteiden tunnistaminen on tärkeää ja sitä korostetaan myös toiminnassa sekä yhteisessä kanssakäymisessä. Myös tunteiden yksilöllisyyttä pidetään tärkeänä. Tunteita voidaan käsitellä myös muun muassa lastenkirjallisuuden sekä draaman keinoin.

Lasten kanssa keskustellaan tunteista sekä vahvuuksista sekä niitä tuodaan esille. Positiivinen palaute on jatkuvaa sekä onnistumisista iloitaan yhdessä! Puolestaan myös mieltä askarruttavat asiat käydään läpi viipymättä sekä perusteellisesti. Päiväkodin aikuiset sanoittavat tunteita sekä toimivat mallina lapsille niiden käsittelijänä. Myös isommat lapset voivat näyttää esimerkkiä pienemmille lapsille. Lapsia osallistetaan erilaisiin askareisiin apuopen roolissa. Lapset pääsevät muun muassa auttamaan kattamisessa tai ruokakärryn hakemisessa tai viemisessä.

Päiväkodissämme on käytössä tunnemittari, jonka kautta lapset voivat ilmaista sen hetkistä tunnetilaansa. Myös erilaisia tunteita kuvastavia kuvia on käytössä, joilla tuodaan esille erilaisia tunteita sekä ohjeita niiden käsitteilyyn. Tämän lisäksi päiväkodissämme on käytössä ystävyyden teot –taulu, johon lapset pääsevät kiinnittämään merkin jonkin ystävällisin tai mukavan teon jälkeen. Päiväkodissamme korostetaan muutenkin ystävällistä sekä muita huomioon ottavaa ilmapiiriä.

Toimintaa ohjaavilla kuvilla, kuten päiväjärjestyksellä, ennustetaan tulevaa toimintaa. Tämän lisäksi yhteiset säännöt sekä sopimukset tuovat turvallisuutta sekä selkeyttä yhteiseen toimintaan.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lasten sekä vanhempien kanssa keskustellaan asioista ja tunteet sekä mielipiteet otetaan huomioon. Myös henkilökunnan välinen vuorovaikutus on tärkeää. Korostamme osallisuutta yhteistyön merkeissä niin perheiden sekä lasten kanssa. Erilaiset tunteet otetaan vastaan niin, että henkilöt tuntevat itsensä osalliseksi kasvuympäristössä. Perheet kohdataan niin, että kasvatuksella on yhteinen päämäärä. Käsiteltävät tunteet ovat lähtöisin lapsista itsestään, he opettelevat ilmaisemaan tunteita eri tavoin.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Arviointi

Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemittarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen ”pilkotaan” ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, itsearviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat

Näin toimimme:

Arviointia teemme päivittäin keskustellen tiimeissä, työyhteisössä, ryhmässä, vanhempien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Nämä auttavat meitä suunnittelemaan, kehittämään ja arvioimaan toimintaamme.

Arviointia tehdessämme lapsen sen hetkinen elämä ja tulevaisuus ovat tärkeitä. Arvioinnista saamme paljon hyvää tietoa, jonka eteenpäin vieminen käytäntöön voi olla askel isompaankin kokonaisuuteen. Arvioinnin ei tarvitse olla vakavaa, asioista puhutaan asioina, positiivisesti ja huumoria käyttäen.

Lapsilta kysymme palautetta toiminnasta aktiivisesti, kasvattajien ja huoltajien huomioiden lisäksi. Varhaiskasvatussuunnitelmassa arvioinnin lähtökohta on kotona täytettävä Lapsen ja vanhempien ajatuksia -lomake. Kevätkaudella huoltajat voivat arvioida toimintaamme osallistumalla varhaiskasvatuksen monitahoarviointiin.

Pedagoginen dokumentointi on tärkeä osa arviointia ja lapset mukana dokumentoinnissa.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsi arvioi toimintaa, aikuinen havainnoi ja on sensitiivisesti läsnä tilanteessa. Aikuisen taito napata arviointi mm. lapsen sanoista, jutustelusta ja leikeistä ovat oivallisia hetkiä osallisuuteen kasvattamisessa. Huoltajien antama arviointi on äärimmäisen tärkeä jokaiseen päivään kuin myös toimintakauteen kokonaisuudessaan.

Vanhempien palautteet ja arvioinnit tulevat esiin päivittäisissä tuonti-hakutilanteissa sekä vasukeskusteluissa. Lapsia haastatellaan ja he saavat kertoa mielipiteensä toiminnasta, nämä kuullaan ja ne ovat tärkeä osa arviointia.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi

Näin toimimme:

Ympäristössä on erilaisia kuvia ja symboleita, joita katsellaan ja niistä keskustellaan. Ryhmissä on päiväjärjestykset kuvitettuna, joista voidaan seurata ja ennakoida päivän kulkua. Käytämme lasten toiminnan ohjauksessa kuvia, joista osa perustuu kuvainformaatiolle, jota lapsi osaa tulkita ja toimia sen mukaisesti.

Yksikkömme henkilökunta käyttää ja hyödyntää viestintätekniikkaa erilaisissa oppimistilanteissa lasten kanssa sekä arkitapahtumien viestinnässä lasten huoltajille. Retkillä huomioimme liikennemerkkejä ja pohdimme niiden merkityksiä.

Erilaiset viestien tulkinnat, havainnot, sanat, symbolit ja niiden ymmärtäminen ja osaamisen vahvistuminen tapahtuu pikkuhiljaa, pienin askelin. Monilukutaitoa harjoitellaan erilaisten laulujen, leikkien ja kirjojen avulla. Erilaisissa oppimisympäristöissä yhdessä havainnoidaan, ihmetellään, tutkitaan ja nimetään asioita. Harjoitellaan iPadien käyttöä, kuvaamista ja tiedon etsintää. Tutkitaan yhdessä kuvia, ympäristöä ja symboleita.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsen kiinnostuksen kohteet ovat etsittävän tiedon lähde ja alkuperä. Lapsiryhmissämme kirjaston kirjat ovat kovasti käytössä, lapset saavat toivoa kirjoja ja niitä myös luetaan lasten kanssa päivittäin. Kirjoista katsellaan kuvia ja havainnoista keskustellaan, nimetään asioita ja ilmiöitä. Lapsilähtöisesti keskustelemme eri symboleista ja kuvista. Huomioimme lasten tarpeet ja muokkaamme ympäristömme kuvia sen mukaan.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arvioidaan omaa toimintaamme yhdessä lasten kanssa jatkuvasti. Lasten kanssa käydään dokumentointeja läpi ja arvioidaan toimintaa. Teemme arvioinnista yhtä merkityksellisen osan varhaiskasvatusta, kuin toiminta ja suunnittelukin ovat – osa jokapäiväistä tekemistämme.

Keväällä kirjaamme tähän arvioinnin siitä, kuinka olemme toimineet.

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT

Roolivaatteet, musiikkivälineet, askartelutarvikkeet, sorminuket ym. ilmaisuvälineet on lasten saatavilla.

Kannustamme lasta ilmaisemaan itseään eri tavoin.

Osallistumme kulttuuritapahtumiin.

Tehdään yhdessä lasten ja muiden toimijoiden kanssa esityksiä.

OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

Jokaiselle lapselle tehdään motoristen taitojen arviointi , jota arvioidaan yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa.

Toteutetaan ohjattua pihaliikuntaa viikoittain. Pihaliikuntaan kytketään lasten osallisuutta ja vuorovaikutuksellisia vahvistavia perinneleikkejä.

Liikuntavälineet ovat lasten saatavilla.

Kannustetaan lapsia liikkumaan päivittäin sekä sisällä että ulkona.

Järjestetään perheliikuntatapahtumia päivätoiminnan aikana. Otamme lapset ja huoltajat mukaan perheliikuntatapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen.

Opetetaan lapsille hyviä ruokailutapoja, rohkaistaan maistelemaan uusia makuja ja huolehditaan ruokarauhasta. Lapset opettelevat ottamaan ruuan itse ja sen määrän mitä jaksaa syödä.

Huomioidaan lasten turvallisuus sekä sisällä että ulkona ja retkillä (missä saa juosta ja kiipeillä, liikennesääntöjen noudattaminen, jonossa kulkeminen). Aikuinen huolehtii myös lasten sopivasta vaateuksesta.

OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA

Toiminnan ohjauksessa käytämme kuvia auttaaksemme lasta jäsentämään päivän tapahtumia ja toimimaan oppimisympäristössä sekä ilmaisemaan kuvaohjauksella omia toiminnan toiveitaan ja tunnetilojaan erilaisissa tilanteissa.

Luemme ja katselemme lasten kanssa kirjoja , laulemme ja loruttelemme päivittäin.

Kuuntelemme lasta kiireettömästi ja autamme häntä ilmaisemaan itseään hänelle ominaisella tavalla.

OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

Tavaroista sekä yhteisestä kasvuyhteisöstä huolehtiminen. Ystävällisyys muita kohtaan (ei pelkää lasten välillä). Kaveri- ja leikkiseura. Ketään ei kiusata eikä kukaan jää yksin. Muiden kunnioittaminen. Yhteiset säännöt. Päiväkoti toimii yhteisesti.

Huolehdimme siitä, ettei kukaan lapsista jää yksin, ilman kaveri- ja leikkiseuraa. Huolehdimme siitä, ettei kukaan lapsista tule kiusatuksi eikä tunne itseään syrjäytetyksi.

Päiväkodissämme luomme yhdessä lasten kanssa ystävyyden ja toiset huomioon ottavat sekä oppimisympäristöä kunnioittavat toiminnan säännöt.

Yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvaisuutta vahvistamme järjestämällä yksikössämme lapsia ja aikuisia osallistavia yhteisiä tapahtumia, joiden toteuttamisessa lapset itse ovat osallisena.

OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

Retkeilemme kaupunkiympäristössä sekä luonnossa vuoden ajasta riippumatta. Tutkitaan ympäristöä. Vastuullinen toiminta luonnossa. Asioiden tutkiminen ja havainnointi.

Opettelemme lajittelemaan jätteitä.

Teemme luontoretkeä lähimaastoon kaikkina vuodenaikoina. Liikumme kaupunkiympäristössä. Vahvistamme lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimintaa ympäristössä tutkimalla ja havaintoja tehden.

Lapsi saa kokeilla, tutkia ja oppia.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Tuetaan pitkäkestoista leikkiä ja taataan leikkirauha. Ei keskeytetä leikkiä turhaan. Rajataan leikkitilaa tarvittaessa ja aikuinen huolehtii, että kaikki lapset pääsevät leikkiin mukaan.

Nimetään asioita ja sanoitetaan tilanteita ja ihmetellään yhdessä. Keskustellaan ja pohditaan lasten kanssa asioita yhdessä ja rohkaistaan lapsia kysymään. Iloitaan yhdessä onnistumisista ja opetellaan kannustamaan muita yhteisessä toiminnassa.

Kannustetaan sinnikkyyteen arjen asioissa (mm. pukeminen, riisuminen). Autetaan ylläpitämään tarkkaavaisuutta sanallisen ohjauksen tai kuvien avulla

KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Lapsen vuorovaikutus,- ja ilmaisutaitoja edistetään yhteisessä toiminnassa rohkaisemalla ja kannustamalla lapsia ilmaisemaan itseään eri tilanteissa. Harjoitellaan muiden ihmisten kuuntelemista ja ymmärtämistä aikuisen avulla. Lasten kulttuurista osaamista edistetään keskustelemalla lasten kanssa arvostavasti muista kulttuureista ja tutustutaan myös lasten kanssa muihin ihmisiin, kulttuureihin ja kieliin. Harjoitellaan lasten kanssa esimerkiksi tervehtimistä aamulla aamupiirillä eri kielillä.

Ohjataan lapsia ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin opettamalla auttamaan muita (mm. ystäväyden teot- taulukon avulla) ja puhumaan toisille ystävällisesti aikuisen näyttäessä mallia. Aikuinen antaa mallia myös siitä, miten pyydetään ja kiitetään kohteliaasti. Leikeissä harjoitellaan asettumista toisen asemaan ja ratkaisemaan ristiriitatilanteita yhdessä aikuisen kanssa.

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Lapset pukevat ja syövät itse, aikuinen auttaa tarvittaessa. Tavoitteena on lapsen omatoimisuus. Ruokaa harjoitellaan ottamaan itse ja sen verran kuin tarvitsee. Vessassa käymistä harjoitellaan aikuisen tukiessa. Käsien pesun merkitystä korostetaan. Opettelemme huolehtimaan omista tavaroistamme ja myös yhteisistä leluistamme. Ohjataan lapsia elämään kestävästi. Suhtaudumme tulevaisuuteen myönteisesti.

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Lasten mielipiteet ja toiveet otetaan huomioon toiminnassa. Kannustetaan oma-aloitteisuuteen. Toimintaa suunnitellaan lasten toiveiden, mielipiteiden ja tarpeiden perusteella. Myös vanhempien mielipiteet otetaan huomioon ja kannustamme vanhempia tuomaan niitä esiin eri keskusteluissa ja toiveeseinissä.

Lapsi on osa ympäristöään, jossa hän pääsee vaikuttamaan sekä osallistumaan. Lapsi otetaan mukaan myös arviointiin.